

УДК 796(477) – 057.875

Проніков О. К.

ORCID <http://orcid.org/0000-0001-5329-635X>
Доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки,
психології та методики фізичного виховання,
Національний університет
«Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: olexandrpronikov@gmail.com

Терентьєва Н. О.

ORCID <http://orcid.org/0000-0002-3238-1608>
Доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки,
психології та методики фізичного виховання,
Національний університет
«Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: nataterentyeva@gmail.com

Дейкун М. П.

ORCID <http://orcid.org/0000-0001-4325-2115>
Кандидат медичних наук, професор,
професор кафедри біологічних основ фізичного виховання, здоров'я і спорту,
Національний університет
«Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: deikun@ukr.net

ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТУДЕНТСЬКОГО СПОРТУ В УКРАЇНІ

Закон України «Про вищу освіту», інновації Міністерства освіти і науки України щодо фізичного виховання та спорту у закладах вищої освіти підвищують відповідальність фахівців галузі за стратегію розвитку та збереження здоров'я студентської молоді. Україна, маючи характерні особливості соціально-політичного, культурологічного, економічного та правового розвитку, потребує вивчення та обґрунтування студентського спорту на сучасному етапі.

Мета роботи – провести аналіз розвитку та перспектив студентського спорту в Україні.

Методологія. Методологічну основу дослідження становлять: закони і категорії наукового пізнання; об'єктивний історичний підхід до аналізу процесів розвитку освіти і педагогічної підготовки учителів фізичної культури у педагогічних закладах вищої освіти; взаємозумовленість соціально-педагогічних явищ, необхідність їх вивчення у конкретних історичних умовах; положення про фізичну культуру як соціально-педагогічний процес, спрямований на гармонійний розвиток функціональних і фізичних можливостей особистості; положення законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про позашкільну освіту», Національної доктрини розвитку освіти «Освіта України XXI століття» та Національної доктрини розвитку фізичної культури і спорту; історико-педагогічні дослідження відомих українських учених, в яких аналізуються питання теорії та історії розвитку вітчизняної педагогічної системи освіти в Україні.

Наукова новизна. Процес розвитку студентського спорту у ЗВО України проаналізовано як систему у трьох площинах: предметній, функціональній та історичній.

Висновки. Студентський спорт є зв'язковою ланкою між масовим спортом та спортом вищих досягнень й доповнює професійну підготовку висококваліфікованих фахівців. Проведений аналіз свідчить про те, що в Україні у студентському середовищі існує чотири можливих напрями впливу спорту на формування особистості студентів: а) спортивні заняття з фізичного виховання в межах освітнього процесу; б) спортивні секції; в) бюджетні спортивні клуби; г) спортивні клуби, які функціонують на комерційній основі.

Ключові слова: заклад вищої освіти, студентський спорт, фізична культура.

Постановка проблеми

Актуальність роботи. Закон України «Про вищу освіту», інновації Міністерства освіти і науки України щодо фізичного виховання та спорту у закладах вищої освіти підвищують відповідальність фахівців галузі за стратегію розвитку та збереження здоров'я студентської молоді. Україна, маючи характерні особливості соціально-політичного, культурологічного, економічного та правового розвитку, потребує вивчення та обґрунтування студентського спорту на сучасному етапі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні, методичні та психологічні аспекти студентського спорту, зміст підготовки здобувачів освіти у ЗВО висвітлені частково в дослідженнях В. Г. Ареф'єва, Е. С. Вільчковського, В. П. Горашука, М. П. Дейкуна, О. Д. Дубогай, Т. Ю. Круцевич, Р. П. Карпюка, О. С. Куца, С. Б. Мудрика, М. О. Носка, В. М. Платонова, Л. П. Сущенко, Б. М. Шияна.

На особливу увагу заслуговують наукові праці О. М. Вацеби, Т. М. Кравчук, М. З. Крука, А. О. Кухтія, О. П. Півня, Є. М. Приступи, О. К. Пронікова, М. С. Солопчука, Н. О. Терентьєвої, С. М. Філя, А. В. Цьося, Ю. М. Шкретія, в яких досліджено історико-педагогічні аспекти розвитку фізичного виховання та студентського спорту в Україні.

Мета дослідження – провести аналіз особливостей організації масового студентського спорту у вітчизняній практиці та з'ясувати їх вплив на особистість студентів.

Методологічну основу дослідження становлять: закони і категорії наукового пізнання; об'єктивний історичний підхід до аналізу процесів розвитку освіти і педагогічної підготовки учителів фізичної культури у педагогічних закладах вищої освіти; взаємозумовленість соціально-педагогічних явищ, необхідність їх вивчення у конкретних історичних умовах; положення про фізичну культуру як соціально-педагогічний процес, спрямований на гармонійний розвиток функціональних і фізичних можливостей особистості; положення законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про позашкільну освіту», Національної доктрини розвитку освіти «Освіта України XXI століття» та Національної доктрини розвитку фізичної культури і спорту; історико-педагогічні дослідження відомих українських учених, в яких аналізуються питання теорії та історії розвитку вітчизняної педагогічної системи освіти в Україні.

Наукова новизна. Процес розвитку студентського спорту у ЗВО України проаналізовано як систему у трьох площинах: предметній, функціональній та історичній.

Результати дослідження. Стратегія розвитку українського суспільства в нових умовах передбачає підвищення вимог до освітньої системи в цілому та професійної підготовки фахівців високої кваліфікації. Збереження здоров'я української нації належить до національної проблеми, вирішення якої потребує якісної підготовки фахівців фізичної культури і спорту з високою професійною компетентністю, спроможних реалізовувати на високому рівні не тільки розвиток фізичної культури, а й впровадити здоров'язбережувальні технології. У Національній доктрині розвитку фізичної культури і спорту визначено основні положення щодо професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту, здатних працювати у нових умовах із студентами ЗВО.

Студентський спорт 90-х років ХХ – початку ХХІ століття, як позаурочна форма фізичного виховання, орієнтований на залучення здобувачів освіти до систематичних занять фізичними вправами, спортом, організацію активного відпочинку, потребує розв'язання ряду проблем. Наявна в Україні система студентської фізичної культури і спорту перебуває у кризовому стані і не задовольняє потреби, що постають перед нею. Зумовлено це дією ряду об'єктивних і суб'єктивних факторів її розвитку.

Нормативно-правові документи та історико-педагогічні джерела свідчать, що формування основ державної програми розвитку фізичної культури та підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту в Україні у 90-х роках ХХ століття на початку ХХІ століття відбувалось з урахуванням радянської системи освіти, фізичного виховання і спорту, яка постійно реформувалася.

Забезпечення організації роботи з фізичного виховання фізкультурно-оздоровчої і спортивної роботи в закладах освіти усіх типів і рівнів акредитації, здійснення науково-методичного забезпечення цієї роботи в ході освітнього процесу і в позанавчальний час, згідно Закону України «Про освіту» (1991) із внесенням змін і доповнень [6], було покладено на Міністерство освіти України. Указом Президента України від 22 червня 1994 р. (№ 334/94) було затверджено Державну програму розвитку фізичної культури і спорту в Україні. У першому розділі програми було подано аналіз становища у галузі фізичної культури і спорту. Підсумки аналізу за останні роки «свідчили про наявність і розвиток таких негативних тенденцій у фізкультурно-спортивному русі, як: недооцінка ролі масової фізичної культури й спорту в соціальному розвитку суспільства, гармонійному удосконаленні особистості, утвердження здорового способу життя; зменшення питомої ваги позаурочних занять з фізичного виховання в середніх загальноосвітніх і професійних навчально-виховних закладах та обов'язкових занять у Вищих навчальних закладах» [5].

Прийняття Постанови Кабінету Міністрів України «Про державні тести і нормативні оцінки фізичної підготовленості населення України» від 15 січня 1996 р. [3] мало давати змогу: «...визначати ефективні засоби фізичного виховання і методики підготовки; спрямовувати діяльність навчальних закладів, фізкультурно-спортивних організацій на забезпечення належного рівня фізичної підготовленості громадян; здійснювати державний контроль за ефективністю фізичного виховання; сприяти розвитку фізкультурно-спортивного руху». Згідно постанови зобов'язання фінансування цієї роботи брала на себе держава.

З середини 90-х років ХХ століття в Україні у практичній підготовці майбутніх учителів фізичної культури почали спостерігатися деякі зміни. Провідні вчені в галузі фізичного виховання та спорту

розробили нову концепцію фізичної культури і спорту, яка враховувала об'єктивні тенденції подальшого розвитку держави в умовах переходу до ринкових відносин і сприяла розробці комплексу антикризових заходів, що сприяли реконструкції, адаптації та життєздатності системи фізичної культури і спорту в новій соціально-економічній ситуації. Кабінет Міністрів України на її основі прийняв у 1996 році Державну програму розвитку фізичної культури і спорту в Україні [1; 2].

Програма фізкультурно-спортивної політики оголошувала перехід: від формальної погоні за масовістю фізкультурно-спортивного руху – до рекреаційно-оздоровчого і профілактичного ефекту, утвердженню здорового способу життя; від адміністративно-командної – до демократичної системи управління сферою фізичної культури і спорту, побудованої на ціннісно-спонукальних джерелах природних потреб людей у фізичному загартуванні; від жорстко впроваджуваних фізкультурно-спортивних нормативів і комплексів – до активної і диференційованої пропаганди впливу фізичної культури і спорту на працю, освіту та виховання людей, їх морально-етичний і світоглядний рівень розвитку; від ідеологізації та політизації фізичного виховання і спорту – до нормальних міжнародних спортивних стосунків і зв'язків, заснованих на розумінні загальнолюдського характеру фізкультурно-спортивних цінностей [1; 2].

Нова програма фізичної культури і спорту спрямовувала увагу науковців і практиків, по-перше, на всебічне стимулювання зацікавленості державних, громадських, самодіяльних та комерційних структур у всебічному розвитку фізкультурно-спортивного руху, його матеріально-технічної бази, в організації міжнародних та національних змагань, у забезпеченні широкого доступу громадян до різноманітних фізкультурно-оздоровчих та спортивних послуг; по-друге, виховання у населення України спортивного менталітету, відповідних мотиваційних та поведінкових характеристик, активної соціальної орієнтації на оздоровлення та гідний спосіб життя за допомогою фізкультурно-спортивної діяльності, відповідними стилями і методами роботи, що повністю відповідають потребам ринкової економіки і які спрямовані на досягнення високої соціально-економічної ефективності фізкультурно-спортивної галузі [2].

В 1992–1993 рр. Національний олімпійський комітет України, Міністерство України у справах молоді і спорту, утворивши самостійні національні федерації з видів спорту, зіткнулися з необхідністю кардинальної перебудови системи спорту в країні і пошуку позабюджетних джерел його фінансування. Природно, що основну увагу було звернено на досвід західних країн, що досягли хороших результатів у справі пошуку різноманітних джерел фінансування спорту. Тому цілком зрозуміло, що НОК України головні перспективи фінансування бачить у залученні на український ринок спонсорів, організації спортивних лотерей, виставок і презентацій, що проводяться як по лінії НОК, так і національними спортивними федераціями.

Вперше в українській історії у грудні 1993 року прийнято Закон України «Про фізичну культуру і спорт», згодом – цілу низку важливих нормативних документів та програм, серед яких зазначимо Державну програму розвитку фізичної культури і спорту в Україні (1994), Державні тести і нормативи оцінки фізичної підготовленості населення України (1996), Цільову комплексну програму «Фізичне виховання – здоров'я нації» тощо. Водночас в Україні, незважаючи на двадцятип'ятирічний досвід самостійного державного розвитку, наявність чималої кількості висококваліфікованих і досвідчених вчених у сфері програмно-нормативного забезпечення, не існує загальнодержавних програм фізичного виховання для студентської молоді. А відтак, проблемними залишаються стратегічні питання рівня фізкультурної освіти та фізичної підготовленості студентської молоді, організації фізичного виховання у ЗВО.

Також багато робиться у ЗВО для збереження чотирьох годин фізичного виховання протягом всього терміну навчання студентів та щосеместрового заліку з фізичного виховання та збереження кадрів на кафедрах фізичного виховання. Спортсмени поєднують виховний та навчально-тренувальний процес з участю у міжнародних змаганнях у складі національних збірних України з видів спорту.

Аналіз результатів виступів збірних студентських команд України за останні роки свідчить про те, що їхні спортивні досягнення не реалізуються повною мірою у зв'язку з організаційними недоліками, невідповідністю матеріально-технічної бази і недостатністю фінансування.

У середині 90-х р. ХХ – на початку ХХІ століття у розвитку студентського спорту вирізнялося два стратегічно відмінні напрями. Один, започаткований ще на теренах Радянського Союзу, передбачав для студентів обов'язкові заняття фізичними вправами в межах навчальної дисципліни «Фізичне виховання», а другий – заняття спортом за власним вибором на дозвіллі [1].

Практична організація фізичного виховання та масового спорту у ЗВО регламентувалася Положенням «Про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах» [5].

У відповідності до цього положення освітній процес з фізичного виховання та масового спорту ґрунтувався на таких основних принципах:

- пріоритетності освітньої спрямованості процесу фізичного виховання та функціонального фактора в оцінюванні фізичного розвитку студентів;
- багатоукладності, що передбачає створення у ЗВО умов для широкого вибору студентами засобів фізичного виховання для навчання та участі в спортивних заходах, які відповідали б їх запитам, інтересам, стану здоров'я, фізичній і технічній підготовленості, спортивній кваліфікації;
- індивідуалізації та диференціації навчального процесу з фізичного виховання;
- поєднанні державного управління і студентського самоврядування.

Положення «Про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах» надавало ЗВО широкі можливості щодо форм організації фізичного виховання студентської молоді. Відповідно до нього студентів для організації практичних занять розподіляли у три навчальні групи: фізичного виховання, спортивного виховання та фізичної реабілітації.

Однак, практика довела, що найбільш поширеною була спортивно орієнтована форма організації студентських занять з фізичного виховання. Це перший і найбільш масовий рівень залучення студентів до спортивної діяльності, а, відповідно, це перша організаційна форма масового впливу спорту на особистість студента.

Другий рівень залучення студентів до спортивної діяльності був пов'язаний з функціонуванням у ЗВО спортивних клубів та секцій з видів спорту. До прикладу, у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого, в якому спорт є невід'ємною складовою частиною формування загальної та професійної культури особистості студента, працювало шість спортивних клубів (шаховий, волейбольний, плавально-спортивний, спортивних видів боротьби, олімпійських видів боротьби, боксу та кікбоксингу) та діяло 18 спортивних секцій (з бадмінтону, спортивної аеробіки та черлідінгу, баскетболу (жінки та чоловіки), бриджу, легкої атлетики, атлетичної гімнастики та ін.). У секціях тренувалося близько 600 студентів [4].

Практика функціонування університетських спортивних клубів свідчить також про те, що значна їх частина переходить на умови комерційної діяльності (як, наприклад, різноманітні фітнес-клуби). Так, функціонує приватна компанія «Спортивно-технічний клуб КНУ імені Тараса Шевченка» [8] або приватна компанія «Спортивно-плавальний клуб «Соколи» Прикарпатського університету імені Василя Стефаника [9], які надають послуги у сфері спорту та відпочинку.

Важливим в історичному розвитку студентського спорту є міжнародний досвід, зокрема напрям створення для здобувачів освіти умов і можливостей вільного вибору ними видів рухової активності, як однієї з форм їх дозвільної діяльності (заняття спортом або заняття фізичними вправами на дозвіллі). Такий підхід передбачає формування у студентів відповідних потреб, що вирішується за рахунок двох взаємозалежних складових: формування відповідної суспільної думки, а через неї вплив на формування у студентів відповідних потреб, тобто певного рівня їх особистісної фізичної культури (якщо використовувати термінологію, прийняту у вітчизняному науковому середовищі), та створення умов для практичної реалізації таких потреб.

Зазначені тенденції проявились і у системі вищої освіти. Необхідність залучення студентської молоді до занять фізичними вправами усвідомлювалась в університетському середовищі, адже їх академічного престижу уже було не достатньо для того, щоб залучити кращих студентів і спортсменів до навчання. Для цього при університетах почали створювати спеціальні спортивно-рекреаційні центри.

На початку ХХІ століття Міністерством освіти і науки України, університетами проводилась плідна робота зі створення національних освітніх стандартів. Зокрема, було внесено зміни у навчальні плани, запроваджено нові експериментальні навчальні програми та комплекти навчально-методичного забезпечення студентів факультетів фізичного виховання. Створювались оптимальні моделі теоретичної та методичної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, які поєднували такі компоненти:

- перегляд змісту навчальних дисциплін з метою переносу акценту на формування у майбутніх учителів методичних умінь і креативного мислення, врахування інтегрованого характеру методів викладання та варіативних підходів при засвоєнні методичних знань;

- створення принципово нового методичного забезпечення, що сприятиме розкриттю творчого потенціалу студентів шляхом удосконалення мотивації навчання, його індивідуалізації, диференціації, систематичного контролю підготовки в межах державних стандартів і світового досвіду;

- різноманітні види навчальної діяльності, де тісно переплітаються загально-педагогічні й спеціальні складові, у тому числі – широке використання сучасних освітніх та інформаційних технологій.

Узагальнення наукових досліджень вітчизняних фахівців дають підстави визначити такі проблеми: відсутність цілісної системи фізичного виховання у ЗВО; концентрація уваги на завоюванні вищих спортивних нагород, що призводить до нехтування обґрунтованістю системи підготовки спортсменів в умовах ЗВО; значне відставання від провідних спортивних держав у розвитку та впровадженні інноваційних спортивних технологій; наявність у системі освіти фактів корупції, неефективного використання фінансових і матеріальних ресурсів, нерационального використання приміщень фізкультурно-оздоровчого призначення ЗВО; недостатній рівень соціально-правового захисту учасників освітнього процесу, відсутність цілісної системи соціально-економічних стимулів у педагогічних і науково-педагогічних працівників до реалізації програм, пов'язаних зі студентським спортом; недосконалість нормативно-правової законодавчої бази розвитку студентського спорту, зокрема, питання його планомірного бюджетного фінансування, статусу та діяльності спортивних клубів; невизначеність статусу організацій студентського спорту різного рівня у системі відносин з державними органами виконавчої влади в галузях освіти і науки, спорту.

Серед чинників, які перешкоджають ефективному функціонуванню системи фізичного виховання та спорту в Україні, є: недосконалість системи підготовки спортивного резерву, недосконалість організації системи фізичного виховання, байдужість та некомпетентність органів державної влади усіх

рівнів, відсутність контролю за процесом фізичного виховання школярів та студентів з боку державних органів освіти, відсутність чіткої системи управління фізкультурно-спортивним рухом у державі.

Таким чином, наявна в Україні система фізичного виховання та спорту у ЗВО не може повністю забезпечити вирішення завдань, що стоять перед нею і потребує змін.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Студентський спорт є зв'язковою ланкою між масовим спортом та спортом вищих досягнень й доповнює професійну підготовку висококваліфікованих фахівців. Стратегія розвитку студентського спорту в Україні у XXI столітті полягає в удосконаленні законодавчої бази, створенні обґрунтованої та ефективної системи оздоровлення студентської молоді, яка повинна максимально враховувати особливості розвитку фізичного виховання та студентського спорту. Позитивна мотивація студентів до занять руховою активністю паралельно відкриває проблемне поле відносно навчально-тренувального та виховного процесів молоді, реалізованих засобами студентського спорту. Проведений аналіз свідчить про те, що в Україні у студентському середовищі існує чотири можливих напрями впливу спорту на формування особистості студентів: а) спортивні заняття з фізичного виховання в межах навчального процесу; б) спортивні секції; в) бюджетні спортивні клуби; г) спортивні клуби, які функціонують на комерційній основі.

У подальшому планується дослідження впливу діяльності вітчизняних спортивних клубів на особистість студентів-спортсменів.

References

1. Державна програма розвитку фізичної культури і спорту в Україні. *Нормативні документи Міністерства освіти і науки України*. Київ, 1994. 31 с.
Derzhavna prohrama rozvytku fizychnoi kultury i sportu v Ukraini: Normatyvni dokumenty ministerstva osvity i nauky Ukrainy [The State Program of Development of Physical Culture and Sports in Ukraine: Regulations of the Ministry of Education and Science of Ukraine]. (1994).
2. Державна програма розвитку фізичної культури і спорту в Україні. Київ. Б.и., 1996. 26 с.
Derzhavna prohrama rozvytku fizychnoi kultury i sportu v Ukraini [State program of development of physical culture and sports in Ukraine]. (1996).
3. Державні тести і нормативи оцінки фізичної підготовленості населення України: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.01.1996 р. № 80. Київ, 1996. 31 с.
Derzhavni testy i normatyvy otsinky fizychnoi pidhotovlenosti naseleння Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 15.01.1996 [State tests and standards of assessment of physical fitness of the population of Ukraine from 15.01.1996. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. (1996).
4. Спорт [Електронний ресурс]. *Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого*. URL: <http://nlu.edu.ua/ru/спорт/> (дата звернення 22.07.2017).
Sport [Sport]. (2017, July 22). Natsionalnyi yurydychnyyi universytet imeni Yaroslava Mudroho – Yaroslav Mudryi National Law University. Retrieved from <http://nlu.edu.ua/ru/спорт/>
5. Наказ МОН України Про затвердження Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах: прийнятий 11.01.2006 № 4. [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0249-06>. (дата звернення 4.09.2019 р.).
Nakaz MON Ukrainy Pro zatverdzhennia Polozhennia pro orhanizatsiiu fizychnoho vykhovannia i masovoho sportu u vyshchikh navchalnykh zakladakh [Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine On Approving the Regulations on the Organization of Physical Education and Mass Sports in Higher Educational Institutions]. (2006, January 11). Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0249-06>.
6. Закон України Про освіту. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2145-19>. (дата звернення 4.09.2019 р.).
Zakon Ukrainy Pro osvitu [Law of Ukraine On Education (1991)]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/go/2145-19>.
7. Закон України Про фізичну культуру і спорт. Київ, 1994. 22 с.
Zakon Ukrainy Pro fizychnu kulturu i sport [Law of Ukraine On Physical Culture and Sports]. (1994).
8. Анкета компанії. [Електронний ресурс]. *Спортивно-технічний клуб Київського університету імені Тараса Шевченка*. URL: <http://b2btoday.com.ua/id/2550244> (дата звернення 22.07.2017).
Anketa kompanii [Company Profile]. (2017). Sportyvno-tekhnichnyi klub Kyivskoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka – Sports and Technical Club of Taras Shevchenko Kyiv University. Retrieved from <http://b2btoday.com.ua/id/2550244>
9. Анкета компанії. [Електронний ресурс]. Спортивно-плавальний клуб "Соколи" Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <http://b2btoday.com.ua/id/3460129> (дата звернення 22.07.2017).
Anketa kompanii [Company Profile]. (2017). Sportyvno-plavalnyi klub "Sokoly" Prykarpatskoho natsionalnoho universytetu imeni Vasylia Stefanyka – Sports and swimming club "Sokoly" of V. Stefanyk Carpathian University. Retrieved from <http://b2btoday.com.ua/id/3460129>

Pronikov O.

ORCID <http://orcid.org/0000-0001-5329-635X>
 Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
 Professor of Department of Pedagogy, Psychology
 and Methods of Physical Education,
 T.H. Shevchenko National University "Chernihiv Colehium"
 (Chernihiv, Ukraine) E-mail: olexandrpronikov@gmail.com

Terentieva N.

ORCID <http://orcid.org/0000-0002-3238-1608>
 Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
 Professor of Department of Pedagogy, Psychology
 and Methods of Physical Education
 T.H. Shevchenko National University "Chernihiv Colehium"
 (Chernihiv, Ukraine) E-mail: nataterentyeva@gmail.com

Deykun M.

ORCID <http://orcid.org/0000-0001-4325-2115>
 PhD in Medical Sciences, Professor,
 Professor of Department of Biological Basis of
 Physical Education, Health and Sports
 T.H. Shevchenko National University "Chernihiv Colehium"
 (Chernihiv, Ukraine) E-mail: deikyn@ukr.net

PROBLEMS AND PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF STUDENT SPORTS IN UKRAINE

The Law of Ukraine «On Higher Education», innovations of the Ministry of Education and Science of Ukraine on physical education and sports in higher education establishments increase the responsibility of industry experts for the strategy of development and preservation of health of student youth. Ukraine, having characteristic features of socio-political, cultural, economic and legal development, needs to study and substantiate student sports at the present stage.

***The purpose** of the work is to analyze the development and prospects of student sports in Ukraine.*

***Methodology.** The methodological basis of the study consists of: laws and categories of scientific knowledge; an objective historical approach to the analysis of educational development processes and the pedagogical training of physical education teachers in higher pedagogical educational institutions; the interdependence of socio-pedagogical phenomena, the need to study them in specific historical conditions; the provision on physical culture as a socio-pedagogical process aimed at the harmonious development of the functional and physical capabilities of the individual; provisions of the laws of Ukraine «On Education», «On Higher Education», «On Extracurricular Education», the National Doctrine of the Development of Education «Education of Ukraine of the XXI Century» and the National Doctrine of the Development of Physical Culture and Sports; historical and pedagogical studies of famous Ukrainian scientists, which analyze the theory and history of the development of the domestic pedagogical education system in Ukraine.*

***Scientific novelty.** The process of developing student sports in the Ukrainian HEI is analyzed as a system in three planes: objective, functional and historical. Findings. Student sports is the link between mass sports and high-performance sports and complements the professional training of highly qualified specialists. The analysis shows that in Ukraine in the student environment there are four possible directions of the influence of sport on the formation of students' personality: a) a sported physical education lesson in the framework of the educational process; b) sports sections; c) budget sports clubs; d) sports clubs operating on a commercial basis.*

***Key words:** institution of higher education, student sport, physical education.*

Стаття надійшла до редакції 20.09.2019 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України **М. О. Носко**